

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/150/2015
Identifikačné číslo spisu: 8015200013
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8015200013.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: U. T., nar. XY, bytom Z., zastúpeného: Mgr. Tomáš Adamec, advokát so sídlom Advokátskej kancelárie Levočská ulica č. 3, Spišská Nová Ves, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2015, č.k. 2Sd/2/2015-36, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2015, č.k. 2Sd/2/2015-36, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 31. marca 2015, č.k. 2Sd/2/2015-36, zrušil rozhodnutie odporkyne číslo XY z 25. novembra 2014 podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 377,38 € do rúk jeho právneho zástupcu, Mgr. Tomáša Adamca v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutie odporkyne nepovažoval za súladné so zákonom. Mal preukázané, že navrhovateľ žiadosťou z 22.07.2013 požiadal o priznanie starobného dôchodku od XY, o ktorej odporkyňa rozhodla rozhodnutím číslo XY z 27.03.2014, ktoré bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3Sd/58/2014 zo 16.09.2014 z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov a vec bola vrátená odporkyni na ďalšie konanie. V ďalšom konaní odporkyňa vydala preskúmané rozhodnutie, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) z dôvodu, že nesplnil podmienku 25 rokov zamestnania.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku namietal, že v zmysle § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. poistenc má nárok na starobný dôchodok ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek; s poukazom na ustanovenie § 274 ods. 1 tohto zákona sa nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie zachovávajú, a teda sa zachováva nárok na

priznanie starobného dôchodku dovŕšením nižšieho veku a to buď 55 alebo 58 rokov podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. za predpokladu splnenia podmienky získania aspoň 20, resp. 25 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii, alebo 56 až 59 rokov podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb. v závislosti od rokov zamestnania v I. alebo II. pracovnej kategórii. V zmysle § 14 ods. 1, ods. 2 písm. a/ až h/, § 21 ods. 1 písm. c/, § 132 ods. 1 písm. a/, b/, § 174 ods. 1, 2 a § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 274 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z.z. majú poistenci z dôvodu odpracovania najmenej 25 rokov a 20 rokov v 1. alebo 2. kategórii funkcií právny nárok na skorší, zvýhodnený odchod do starobného dôchodku.

Krajský súd mal preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný príspevok za službu, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok, v ktorom mu bola zhodnotená doba 23 rokov a 254 dní. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9So/138/2011 z 22.08.2012, zverejnený v Zbierke stanovísk NS SR pod č. 55/2011, podľa ktorého „aj vtedy, ak by navrhovateľ nespĺnil podmienku získania viac ako 15 rokov poistenia vo všeobecnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom poistnom systéme a dôchodok priznať vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme“. Podľa názoru krajského súdu vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľovi bol priznaný príspevok za službu považovaný za výsluhový dôchodok, odporkyňa mala pristúpiť k výpočtu sumy dôchodkovej dávky, ktorá by sa mala v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128, uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb., znížiť o sumu zodpovedajúcu obdobiu služby zhodnotenej na určenie sumy príspevku za službu.

Rozsudok krajského súdu napadla včas podaným odvolaním odporkyňa. Namietla nesprávnosť právneho názoru krajského súdu. Poukázala na to, že vznik nároku na starobný dôchodok pred dosiahnutím veku 62 rokov je v ustanoveniach § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. podmienený nielen dobou trvania zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii, resp. v 1. a 2. kategórii funkcií, ale aj splnením podmienky získania aspoň 25 rokov zamestnania. Tieto podmienky sú kumulatívne. Navrhovateľovi bol príspevok za službu priznaný za 20 rokov služby a vo všeobecnom systéme navrhovateľ získal 3 roky a 254 dní dôchodkového poistenia, spolu 23 rokov a 254 dní. Vzhľadom na to, že poistné za obdobie výkonu samostatnej zárobkovej činnosti od 01.07.2003 do 06.11.2003 navrhovateľ zaplatil až 22.07.2013, ku dňu zaplataenia dlžnej sumy, teda k 22.07.2013 získal na účely dôchodkového poistenia celkovo 24 rokov a 18 dní. Nezískal teda 25 rokov zamestnania a preto nespĺnil podmienku na zníženie dôchodkového veku podľa § 21 a § 132 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Keďže dôchodkový vek 62 rokov navrhovateľ dovŕši až XY, nespĺnil ani podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z.z.

Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Keďže konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne začalo pred 01.07.2016, vzťahuje sa naň zákon č. 99/1963 Zb Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zmenu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo

nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd sa uvedeným ustanovením dostatočne neriadil. Žiadnym spôsobom sa nevysporiadal so záverom odporkyne, uvedeným v rozhodnutí, že navrhovateľ k XY, teda ku dňu od ktorého žiadal starobný dôchodok priznať, nezískal potrebnú dobu poistenia (zamestnania), vyžadovanú ustanoveniami § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. (rovnako aj ustanovením § 174 ods. 1 tohto zákona) v celkovom rozsahu minimálne 25 rokov, ale iba 23 rokov a po zaplatení poisťného za obdobie poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby dňom 22.07.2013 získal k tomuto dňu iba 24 rokov a 18 dní obdobia dôchodkového poistenia. V tejto súvislosti odvolací súd súčasne poukazuje na nesprávne zistenie krajského súdu, že navrhovateľovi boli na účely príspevku za službu hodnotené obdobia v rozsahu 23 rokov - taká skutočnosť nevyplýva ani z rozhodnutia odporkyne ani z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. 65406007221601 z 05.11.2013. Podľa uvedeného potvrdenia získal a na určenie sumy príspevku za službu mu bola zhodnotená len doba 20 skončených rokov (od 29.08.1975 do 30.09.1995) a vo všeobecnom systéme mu boli hodnotené len obdobia v rozsahu 3 rokov a 254 dní, resp. 4 rokov a 18 dní. Najmä sa krajský súd nevysporiadal s otázkou, či pre zachovanie nárokov zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. je potrebná celková doba dôchodkového poistenia (zamestnania) v rozsahu 25 rokov alebo je potrebná doba iba v rozsahu 15 rokov, resp. ako tvrdil navrhovateľ, iba 20 rokov v 1. kategórii funkcií. Nedostatok tejto právnej úvahy odvolací súd nie je oprávnený nahradiť.

Vzhľadom na absenciu uvedenej právnej úvahy odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní sa krajský súd rozhodne vo veci znovu, pričom svoje rozhodnutie riadne odôvodní v intenciách § 157 ods. 2 O.s.p. a uvedie nielen, z ktorých dôkazov vychádzal, ale aj ako spor o potrebu získania celkovej doby poistenia (zamestnania) v rozsahu 25 rokov právne posúdil. V novom rozhodnutí vo veci súčasne znovu rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.